Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Поки жива мова в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства нестерпнішого, як те, що хоче відірвати в народу спадщину, створену незчисленними поколіннями його відважних предків.
Костянтин УШИНСЬКИЙ

16 (536)
16 квітня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

ДЕКОМУНІЗАЦІЯ. НАРЕШТІ

Перед Великоднем, у Чистий четвер, Верховна Рада ухвалила чотири законопроекти, які підготував Український інститут національної пам'яті і які називають законами з декомунізації. А саме: «Про доступ до архівів репресивних органів комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років», «Про правовий статус та вшанування пам'яті учасників боротьби за незалежність України у XX столітті», «Про увічнення перемоги над нацизмом в Другій світовій війні 1939–1945», «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаґанди їхньої символіки». Усі закони були ухвалені депутатською більшістю в парламенті.

Ех, якби вони бли ухвалені 23 роки тому чи бодай після Помаранчевої революції, чи мали б ми нині таку ситуацію, яку маємо?.. Адже в ухвалених законах ідеться про розв'язання тих проблем, які українці порушували повсякчас. Адже йдеться про визнання осіб, які з часів УНР, ЗУНР, ОУН–УПА брали участь у національно-визвольних змаганнях, як борців за Незалежність України. А ще відтепер стають відкритими архіви репресивних органів, що відкриває широкі можливості для дослідників. Нарешті визначено, як українці відзначатимуть перемогу в Другій світовій війні: 8 травня – День пам'яті та примирення, а 9 – як День перемоги над нацизмом. І в цьому вшануванні й відзначенні нарешті з'являється українська складова й український акцент. Тим більше, що Путін уже давно епатує громадськість заявами, що, мовляв, «ми (себто Росія) і без України перемогли б Гітлера».

Але найрезонанснішим є закон «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаґанди їхньої символіки». Чого чого, а роботи у цьому напрямку нас чекає багато. Адже пам'ятаємо, скільки років і скільки разів вірні ленінці витягували з шаф нанафталінені червоні прапори і гасла й несамовито проривались крізь залоги рухівців і свободівців до своїх ідолів. Тоді арештовували тих, хто чинив спротив комуністичним адептам. Відтепер же всяка червона мануфактура на рибальських вудилищах вважається протизаконною, як і інші атрибути нашого недавнього минулого...

Зрозуміло, що декомунізація – це величезний пласт роботи і не стільки влади, бо в держави навіть немає на неї грошей, як усього суспільства. Адже доведеться змінювати десятки назв міст, сіл і селищ, тисяч вулиць, демонтовувати символи і пам'ятники... Щодо останніх, то їх найкраще звезти в одне місце і створити музей тоталітаризму. Щоправда, захисникам пам'яток перемоги у Другій світовій війні дуже переживати не слід. Законом передбачено, що такими визнаються військові кладовища, військові ділянки на цивільних кладовищах, братські та одинокі могили, пам'ятники, пам'ятні знаки, скульптурні, архітектурні та інші споруди, композиції і об'єкти, що увічнюють пам'ять про події часів Другої світової війни 1939–1945 років, її учасників та жертв. Фактично те, що є в Україні. Єдиний національний реєстр пам'яток Другої світової війни 1939–1945 років затверджується Кабінетом міністрів України. Фінансування заходів, пов'язаних з утриманням у належному стані пам'яток здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, передбачених на відповідну мету, а також пожертвувань юридичних, фізичних осіб, міжнародних організацій або іноземних держав.

Та й серед основних форм увічнення нічого не змінено. Це, зокрема, установлення почесної варти біля Вічного вогню, могил Невідомого солдата і Невідомого матроса, покладання вінків, квітів до пам'ятників та меморіалів, присвячених увічненню перемоги над нацизмом та вшануванню пам'яті жертв Другої світової війни 1939–1945 років; недопущення фальсифікації історії Другої світової війни 1939–1945 років у наукових дослідженнях, навчально-методичній літературі, підручниках, засобах масової інформації, публічних виступах представників державних органів, органів місцевого самоврядування, посадових осіб; упорядкування, збереження та спорудження пам'ятників і пам'ятних знаків на вшанування пам'яті учасників та жертв Другої світової війни 1939–1945 років, створення музеїв, меморіальних комплексів, присвячених Другій світовій війні 1939–1945 років.

Як на мене, не це головне. Важливо, аби ми самі змінювались, вбиваючи в собі раба комуністичної ідеї, символів, ідеології. По суті, це зміна кожним з нас своїх поглядів на світ й історію, нове мислення, це духовний розрив із радянським минулим. А щодо самої історії, то це нове її осмислення, написання і представлення світові. В її основі має бути україноцентризм. Бо ж маємо нарешті позбутись історії, написаної нам за «Коротким курсом ВКП (б)».

Якщо вже маємо Незалежну Україну, яку відстоюємо у війні з російським аґресором, то слід нарешті мати її правдиву історію. Бо ж «в своїй хаті своя правда, і сила, і воля!»

Богдан ВІВЧАР

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Тепла не треба, бо тепло

В Івано-Франківську «Теплокомуненерґо» завершило опалювальний сезон, як і інші теплогенеруючі організації.

14 з 32 працюючих котелень «Теплокомуненерґо» 14 квітня завершили опалювальний сезон.

Про це повідомив директор «Теплокомуненерґо» Василь Рущак. За його словами, наразі залишаться працювати 18 котелень – вони працюватимуть на подачу мешканцям гарячої води.

«У заклади охорони здоров'я ми будемо подавати тепло за листами-проханнями. Але станом на сьогодні за цим ще ніхто не звертався», – уточнив Рущак.

Натомість про можливе опалення закладів освіти вже не йдеться, сказав тепловик.

Водночас на іншому теплопостачальному підприємстві «СТЕК» чекають відповідного розпорядження міського голови.

Повернення додому

У Галицькому природному парку 16 квітня о 12.00 відбудеться Свято волі. Випускатимуть на волю лелек, канюка звичайного, повзика та котів лісових.

«Нагадаємо, що вхід вільний, охочих просимо допомогти продуктами для утримання тварин, що залишаються в Центрі реабілітації диких тварин (зерном пшениці, кукурудзи, проса, льону, ріпака, соняшникового насіння)», – повідомляється на сторінці парку у Фейсбуці. Бо, як сказав хтось із великих, ми відповідальні за тих, кого приручили.

Долучись до екоакції на «Білому Слоні»

Верховинців та всіх охочих запрошують у село Дземброня на весняну толоку в кемпі «Білий Слон». Це можливість потрапити в Карпати, сплавитись Чорним Черемошем і піти в гори не витрачаючи грошей.

Толока відбудеться наступних вихідних, 17–19 квітня. На п'ятницю й суботу заплановане прибирання, а в неділю – відпочинок.

На Прикарпатті – сім офіційних мільйонерів

Упродовж трьох місяців поточного року громадяни Івано-Франківщини подали 4,3 тис. декларацій про майновий стан і доходи. Загальна сума задекларованих минулорічних доходів склала 288,5 млн. грн., з яких до бюджету надійде 5,5 млн. грн. податку на доходи фізичних осіб.

Про це повідомили в управлінні доходів і зборів фізичних осіб головного управління ДФС в Івано-Франківській області.

Найчастіше громадяни декларували доходи від успадкованого або отриманого в дарунок майна – 103,7 млн. грн., від продажу нерухомого (рухомого) майна – 11,7 млн. грн., від надання майна в лізинг (оренду), житловий найм – 2,2 млн. грн. тощо.

За інформацією податківців, на сьогодні дохід понад 1 млн. грн. задекларували сім прикарпатців. Переважно мільйонери декларували доходи від заробітної плати – 3,4 млн. грн., від прийняття у спадщину від фізичної особи, що не є членом сім'ї першого ступеня споріднення – 2,9 млн. грн. та інші доходи – 12,7 млн. грн.

Правом на отримання податкової знижки скористалося понад 2147 осіб, сума податку на доходи фізичних осіб, яка підлягає поверненню, становить 2,4 млн. грн.

«Тушка» Купчак претендує на посаду

На посаду голови ДФС України претендують вже 66 кандидатів, серед них – скандально відомий прикарпатець Володимир Купчак, народний депутат України 7-го скликання.

Не будемо перелічувати претендентів, але нагадаємо, що обраний від Об'єднаної опозиції «Батьківщина» у 84 виборчому окрузі (з центром у Тисмениці) Купчак став одним із перших «тушок»-перебіжчиків у парламенті 7-го скликання. 7 червня 2013 він вийшов із парламентської фракції «Батьківщина», через що був звинувачений у зраді. Неодноразово голосував синхронно з фракцією Партії реґіонів з ключових для країни законопроектів.

Конкурс на посаду керівника ДФС відбудеться у два етапи, на яких перевірятимуть як наявність фахової освіти, досвіду, умінь і навичок, громадянську позицію та особисті якості – чесність, прозорість і патріотизм.

Сподіваємось, що за останніми ознаками він таки не буде допущений до посади.

ПОВЕЛИКОДНЄ

ЗІ СВЯТОЧНИХ ВІТАНЬ

Дорогі друзі!

Святий Великдень несе нам радість, дарує надію, вселяє спокій у серця і підносить душу.

Хай Господь Бог дарує нам єдності, сили духу та любові до України, аби подолати навалу московської орди.

Ми впевнені, що з Божою допомогою здолаємо диявола.

Зичу вам світлого настрою, міцного здоров'я, сімейного затишку.

Хай Божа милість і благословення оросять життя, а мир, любов і злагода запанують у ваших оселях.

З повагою, голова товариства «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Павло МОВЧАН

Дорогі друзі!

Від усієї душі вітаємо вас із найбільшим християнським святом – Воскресінням Христовим – Великоднем! Просвітяни Луганщини – ті, що розсіяні російською аґресією по всій Україні, і ті, які, попри важкі умови життя й громадської та національної діяльності, залишилися в рідних домівках, засилають вам сердечні святкові вітання й щиро бажають міцного здоров'я, активного довголіття, родинного щастя, безмежної віри в перемогу української нації над силами зла, рясних благословень від воскреслого Господа нашого Ісуса Христа!

Христос воскрес! Воістину воскрес!

Слава Україні!

З повагою, голова Луганського обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка
Володимир СЕМИСТЯГА

* * *

Свято Великодня – це свідчення перемоги життя над смертю, сили віри і милосердя. Християнська віра стала важливою складовою життя нашого народу. І сьогодні традиції й духовність єднають нас, до якої б конфесії ми не належали, до якої б церкви ми не ходили.

Цього дня серце сповнюється особливою вдячністю до українських матерів, які в непростий час, який нині переживає наш народ, проявляють особливу відповідальність.

Вони дбають про дітей, зміцнюючи сім'ї та укріплюючи всіх нас своїми молитвами до Пречистої Богородиці – матері Сина Божого, який воскрес для нашого спасіння.

Смачної паски! Любові, здоров'я та миру вам і вашим сім'ям.

Христос воскрес!

З повагою, Запорізьке ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

* * *

У цей благословенний час дозвольте щиро привітати вас зі святом світлого Христового Воскресіння!

Святий Великдень несе нам довгоочікувану радість перемоги Сина Божого, дарує надію та впевненість у завтрашньому дні, поселяє спокій у серцях, укріплює віру та живить душу. Тож хай Божа милість і благословення оросять ваші життя, а мир, любов і злагода запанують у ваших оселях. Зичимо здоров'я, сімейного затишку, незмінного успіху і здійснення всіх задумів!

З найщирішими побажаннями, колектив Косівського РЦДТ

* * *

Обласна «Просвіта» і редакція «Галицької Просвіти» щиро дякують усім, хто у цей святочний час привітав нас із Великоднем, і бажають усім миру, злагоди, спокою, добра, а насамперед – розвою вільної України.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Зайняли посади

На офіційному сайті Президента України Петра Порошенка з'явилось розпорядження про призначення нових голів Рожнятівської та Рогатинської райдержадміністрацій Івано-Франківської області.

Згідно документів, очільницею Рогатинської райдержадміністрації стала Надія Михайлівна Цимбаліст. А очільницею Рожнятівської райдержадміністрації призначено Ірину Богданівну Люклян, щоправда, громадськість проти цього.

Згідно розпорядження від 31 березня, очільником Снятинського району став Роман Маліновський. До цього часу він був радником голови облдержадміністрації Олега Гончарука у Снятинському районі.

Допомога учасникам АТО та їхнім родинам

Відтепер учасники АТО та члени їхніх родин зі своїми проблемними питаннями можуть звертатися у відкритий за дорученням голови облдержадміністрації Олега Гончарука Єдиний інформаційний центр в Івано-Франківську в приміщенні по вулиці Леся Курбаса, 2.

Працівники центру приймають звернення в усній та письмовій формах, а також у телефонному режимі.

«Наше завдання – створити максимально комфортні умови для тих, хто повертається із зони АТО, та членів їхніх родин, – наголосив заступник директора департаменту соціальної політики облдержадміністрації Віталій Яворський. – Маємо скеровувати людей, в які служби, інстанції, підрозділи та установи їм варто звертатися, визначити шлях, як діяти, або по можливості вирішити за них важливі питання».

Допомогу у вирішенні проблем учасників АТО працівники Єдиного інформаційного центру надаватимуть, співпрацюючи з відповідальними особами, визначеними у департаментах та інших підрозділах облдержадміністрації, а також працівниками центрів, створених у кожному районі.

«Жодне з питань до моменту його остаточного вирішення не вважатиметься закритим, – обіцяє соціальний працівник. – Якщо це буде не в компетенції працівників центру, а вищих органів, звернемось до керівництва облдержадміністрації з проханням про допомогу у вирішенні».

Наразі **центр працюватиме у будні дні з 8.00 до 17.15.** У перспективі установа завдяки волонтерам функціонуватиме також у вихідні та святкові дні.

Червоний Хрест допоміг переселенцям

У 2014–2015 рр. обласна організація Товариства Червоного Хреста активно працювала з вимушено переселеними особами з Криму та зони АТО. За цей час організація надала їм допомогу на суму близько 600 тисяч гривень. Благодійники передавали вимушеним переселенцям продукти харчування, одяг, взуття, предмети гігієни, шкільне приладдя та інше.

Мобілізація у 2015-му

Перша хвиля мобілізації стартувала 20 січня. Було призвано близько 50 тисяч осіб.

Як зазначив міністр оборони Степан Полторак, буде проведено три хвилі мобілізації. В першу чергу, будуть призиватися офіцери запасу. «При всіх навчальних військових закладах будуть створені курси з перепідготовки, враховуючи те, що будуть призиватися офіцери запасу, їм необхідні додаткові курси навчання», – розповів міністр.

«Паралельно будуть призиватися фахівці, і з ними будуть проводитися за окремою програмою навчання за фахом. Решта особового складу – солдати – будуть призиватися також за фахом і будуть проходити первинну підготовку в навчальних центрах. Термін навчання та перепідготовки становить 25 днів. «Офіцери готуються за своєю програмою, фахівці – за своєю, солдати – за своєю, щоб навчити їх елементарним речам з ведення бойових дій», – додав він.

Після 25 діб починається бойове злагодження відділень і взводів, рот, батальйонів, полків. Після проведення повного курсу навчання та бойового злагодження, тоді, коли вони будуть одягнені, озброєні, оснащені, підготовлені, тільки після цього вони будуть відправлені в зону АТО.

Його б слова та Богові у вуха.

ТАК ДУМАЮ

ДЕРЖАВА НАРОДУ, ЧИ ДЕРЖАВА ДЛЯ НАРОДУ

Запитаймо себе, в якій державі ми живемо. Адже століття підневільного існування українського народу формували його політичну свідомість у прагненні до своєї державності й державної Незалежності. У відсутності своєї держави українець знаходив пояснення і причину всіх своїх і суспільних бід, а зі здобуттям своєї держави пов'язував надії на краще життя, і тому безоглядно ішов за тими, хто обіцяв реалізувати цю національну ідею – мрію народу.

Згадаймо історію боротьби за цю ідею і полеглих Героїв Крут, Героїв Базару, Героїв УПА, нинішніх Героїв Небесної сотні та українських воїнів у боротьбі проти російської аґресії. Вшановуючи пам'ять полеглих нинішніх Героїв, чи не забуваємо полеглих українських Героїв у боротьбі з большевизмом 1945–1952 рр. Родини тих Героїв з конфіскацією майна були депортовані в Сибір. Нині вони реабілітовані, але без відшкодування втраченого, що зробило їх жебраками. А тих, що палили українські села, ґвалтували дівчат і жінок, вбивали без суду невинних людей у повоєнні роки, прирівняно до учасників бойових дій на території Західної України за постановою № 63 1994 року. Вони в Україні отримують пенсію не менше трьох тисяч гривень, плюс великі пільги. Таке рішення керівництва української держави, яка щойно підвелася з колін, спрямоване проти її існування – в політичному та соціальному плані, та винні у цьому злочині не покарані.

Очевидно, що найбільше завинив другий Президент Леонід Кучма. Він не тільки розтягнув майно українського народу, але й поступово здавав Україну Росії. Стратегічні виробництва України, на приватизацію яких була накладена заборона, були виставлені на так званий тендер. Згодом, як виявилося, безпосередньо або через підставні фірми вони опинилися під контролем російського капіталу. Кажуть, що тоді в Кабінеті Міністрів України був чималий перелік стратегічних об'єктів України, в приватизації яких взяла участь Росія. Таким чином, українська національна економіка поступово потрапляла в цілковиту залежність від російського капіталу, який все більше зростався з кланово-олігархічним капіталом України. А у сфері енерґетики Москва, використовуючи нашу залежність, шантажувала Україну. Але ми цьому не чинили спротиву.

Згадаймо, що на початку Незалежності постало питання про будівництво Одеського нафтового терміналу і трубопроводу Одеса–Броди–Ґданськ. Однак у верхніх ешелонах української влади все робилося і далі робиться, щоб термінал і нафтопровід не стали до ладу. Тому нині маємо державу обкрадену та корумповану, хоч і під українськими національними атрибутами. Вони дратують Путіна, а слабкість держави заохочує до загарбання.

Степан ПРИЙМА, *м. Івано-Франківськ*

ГЕОФАКТОР

УКРАЇНА ЯК ВІСЬ СВІТУ

УКРАЇНА ЗАВАЖАЄ РОСІЇ, ЄВРОПІ ТА КИТАЮ СТВОРИТИ КОНТИНЕНТАЛЬНИЙ БЛОК

Слово «Гартленд» (англ. Heartland) означає «серцевинна земля», «стрижнева країна», «серце світу». Це термін геополітики – науки про вплив географічного середовища на політичне життя держав. Оскільки це середовище неоднорідне, то є особливо важливі, ключові території, володіння якими дозволяє контролювати навколишні обшири. Серед цих ключових територій є найголовніша, яка й називається Гартлендом.

Термін Гартленд вперше застосував британський географ і професор Оксфордського університету Гелфорд Маккіндер у статті «Географічна вісь історії» 1904 року. У 1919 році він сформулював геополітичну максиму: «Хто контролює Східну Європу, той керує Гартлендом. Хто контролює Гартленд, той керує Світовим островом. Хто контролює Світовий острів, той керує Світом».

Подальший розвиток геополітичної теорії народив багато її модифікацій, зокрема, різні школи по-своєму бачили розташування Гартленда. Важлива сама ідея, що є країна, володіння якою дозволяє суттєво впливати на всю земну цивілізацію.

Оскільки ця країна так важлива для глобальної політики, то світові гравці зацікавлені приховувати її фактичне розташування. І це природно: якби ви дізналися про скарб, то тримали б його місцезнаходження в таємниці.

Ознакою Гартленда є природні багатства, родюча земля і потужний людський потенціал. Гелфорд Маккіндер «стратегічним Гартлендом» вважав «Східну Європу» – територію між Чорним і Балтійським морями. Насправді ця земля є не східною, а центральною Європою, адже географічна Європа займає територію від Атлантики до Уралу.

Сакральними межами Європи можна вважати британський Стоунгендж та уральський Аркаїм, які знаходяться на тій самій широті. З суто геометричної точки зору Центр має перебувати між ними, тобто в районі перехрестя 50-ої паралелі й 30-го меридіану. У цьому місці розташований Київ.

5 лютого 2015 року до Києва прилетів на переговори держсекретар США Джон Керрі. Того ж дня на позапланові переговори прилетіли до Києва канцлер Німеччини Ангела Меркель і президент Франції Олланд. Такого раніше ще не було. Що сталося?

Як відомо, внаслідок Другої світової війни Європа була розділена між США і СССР – двома глобальними полюсами влади. Ослаблення обох імперій у кінці XX ст. започаткувало поступове звільнення Європи від зовнішньої залежності від Америки і Азії. Це проявилося у двох майже одночасних подіях: проголошенні Україною Незалежності у 1991 р. і підписанні договору про Євросоюз у 1992 р.

Для звільнення від одного глобального центру необхідно звертатися за допомогою до другого. Тож природно, що Західна Європа дедалі більше опирається на підтримку Росії, а Україна – на підтримку США.

Єдиним способом стати сильнішими за США є формування континентального блоку ЄС–РФ–Китай, що означає створення самодостатнього циклу «технології – сировина – виробництво». Оскільки кожен із трьох суб'єктів переживає глибоку внутрішню кризу, то системне об'єднання ресурсів дозволить її послабити і, як вони сподіваються, подолати. Відтак рух до створення Континентального блоку є геополітичною неминучістю.

Діями з цьому напрямку є надання Росією своїх територій Китаю. Сьогодні в Росії проживає 141 млн. осіб, 16 млн. з яких китайці, а це вже більше 10 відсотків. 31 грудня 2014 р. Путін підписав закон про території випереджаючого соціально-економічного розвитку в РФ. Згідно з ним, для будівництва можуть бути використані будь-які земельні ділянки, а компанії зможуть залучати трудових міґрантів без дозволу міґраційної служби. Відтепер жодних бар'єрів для відкритої колонізації Китаєм російських прикордонних територій не існує.

Союз РФ і ЄС неофіційно леґалізовано проектом «Північний потік», адже його акціонерами, окрім Газпрому (що володіє 51 відсотками акцій), є уповноважені своїми урядами компанії Німеччини, Франції та Голландії. Значна частина євросоюзівської еліти глибоко корумпована Росією і перебуває у неї «на гачку».

Головною перешкодою формуванню Континентального блоку є самостійна Україна. Для вирішення цієї проблеми ЄС і РФ ще до 2013 року домовились про розділення України на сфери впливу. Якщо поглянути на карту світу, то вісь Париж–Берлін–Москва–Пекін можна символічно уявити у вигляді євразійської горизонталі.

Континентальний блок – це реакційний проект збереження старого світу з його корупцією, брехнею, неефективністю, непрозорістю, енерґозатратністю, соціальним паразитизмом. Українська олігархічна верхівка, працюючи на власне самозбереження, зацікавлена у реставрації старого устрою, який дозволив їй збагатитися і привів до влади. **Відтак вона об'єктивно зацікавлена у створенні Континентального блоку і, як наслідок, розчленуванні України**.

Додатковою спокусою є те, що найбільші багатства зазвичай набуваються саме на розпаді держав. Підтвердженням є небачене за нахабністю і масштабністю пограбування, здійснюване нинішньою владною верхівкою України в умовах війни і розпаду посткомуністичної держави. Натомість реформування України сприймається олігархічною верхівкою як «кінець світу», бо означає її персональну відповідальність за скоєні економічні та кримінальні злочини з ризиком позбавлення майна, волі й життя.

Руйнування старого світу означає переформатування всіх держав, міжнародних стосунків, усього способу життя. Для України це перезаснування держави, перехід до нового суспільно-політичного устрою, відкриття вільного простору для винаходів та новацій.

Відродження Гартленда означає відродження Центрально-Європейського Союзу – Співдружності Міжмор'я – і його наступне поширення на всю Європу від Атлантики до Уралу. Всі державні та інші утворення, які протистоятимуть закономірному процесу оновлення Європи і всієї планети, будуть ліквідовані або усунені на периферію.

Неминучість Балто-Чорноморського союзу посилюється тим, що це відповідає життєво важливим інтересам США. Річ у тім, що формування Континентального блоку означає неминучу поразку США – і вони це знають. Натомість Міжмор'я відсікає ЄС від РФ і унеможливлює виникнення цього блоку. Тому США є природним союзником Гартленда.

Співдружність Міжмор'я виглядає як символічна вертикаль від Чорного моря до Балтійського. Це проґресивна вертикаль творення нового світу. Вона проходить через географічний центр Європи – Київ.

Образ Серця в європейській традиції є символом духовної сутності людини. Це тому, що слово «серце», «сердечний» означає «той, що у середині», «внутрішній», «стрижневий». Дух кожної людини – це її особистий гартленд. Відтак тотальна війна за Гартленд – це передусім війна українців за власний дух: мову, історію, волю.

Ігор КАГАНЕЦЬ

ВИМОГИ

ПОШКОДУЙТЕ ЛЮДЕЙ – ІДІТЬ!

Секретар міської ради Микола Вітенко оприлюднив заяву фракції ВО «Свобода» у міській раді, у якій піддана критиці антисоціальна діяльність Кабінету міністрів. Сьогодні яскраво видно розбіжності між тим, що свого часу обіцяв чинний керманич Уряду, і реальні здобутки Кабміну.

Обіцяний злам олігархічної системи та відновлення соціально справедливої системи економіки абсолютно проіґноровано. Всі вимоги Майдану та цінності, за які боролися українці на Революції гідності, «забуто».

Немає реальної боротьби з виведенням коштів в офшори, корупцією на митниці, немає податкового полегшення. Замість двадцяти чотирьох податків зробили дев'ять, просто об'єднавши деякі з них. А що вже казати про ціни на все?

Від 4 до 7 разів зросла ціна на газ, падає ВВП, сукупний державний борг постійно росте і вже становить 1,2 трильйона гривень. Люди зубожіють – 90 відсотків громадян нині фактично ведуть боротьбу за виживання. Зате олігархів Уряд не чіпає.

«Усе, що робить очолюваний Яценюком Кабмін, спрямоване на лобіювання бізнесу олігархів. Натомість навантажують пересічних українців податками. Уряд поводиться як бандит – забирає у тих, хто не може захистити себе. Черговим доказом злочинного курсу правлячої еліти є оприлюднена головою Держфінінспекції інформація про нечувані зловживання Уряду на більш ніж 7,5 мільярдів гривень», – каже Вітенко.

У зв'язку з цим фракція «Свобода» вимагає відставки Уряду Яценюка та розслідування зловживань прем'єра.

ВАРТО УВАГИ

ВІДПОВІДАЄМО на запитання, які виникають при застосуванні Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» від 02.03.2015 № 213

1. Пенсіонер є інвалідом III групи, перебуває на державній службі, знаходиться у відпустці з догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Чи поширюються на таку особу зміни, зазначені у Законі в частині припинення виплати пенсії для працюючих державних службовців?

У період перебування пенсіонера у відпустці з догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та у відпустці без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною у медичному висновку, але не більш як до досягнення дитиною шестирічного віку, виплата пенсії здійснюється у розмірі 85 відсотків призначеного розміру, оскільки особа вважається працюючою, але фактично не працює на посаді державного службовця.

(Продовження буде)

ПРЕЗЕНТАЦІЇ

НАЦІЯ МАЄ ГАРТУВАТИСЯ

В масмедійному культурному просторі Прикарпаття, України засвідчив своє народження новий часопис «Гарт нації».

Він позиціонується як духовно-патріотичний журнал. Місце його народження – видавництво «Нова Зоря». І виходить він під опікунством головного редактора о. Ігоря Пелехатого.

Журнал «Гарт нації» є продовженням «Вістей комбатанта», заснованого Об'єднанням колишніх вояків-українців в Америці та Братством колишніх Вояків 1-ої УД УНА та інших організацій.

Журнал має шістдесят сторінок, вісім розділів з такими промовистими темами як: «Гарт нашої звитяги», «Гарт нашого духу», «Гарт нашої історії», «Гарт слова» тощо.

Матеріали, розміщені у першому числі журналу, переважно воєнно-політичного характеру з патріотичним духом, вистачає також аналітики, є історичний зріз подій минулого в Україні. Не оминули творці часопису і тему релігійного життя, а також капеланства.

Гадаю, журнал знайде свого читача, особливо він корисний для військово-патріотичного виховання школярів, студентів коледжів, вишів. Окрім всього, він читабельний, цікавий, добре ілюстрований.

Головне – він на часі, актуальний за формою і змістом, український. Отож можна привітати видавців, редакцію, читачів з поповненням. З новим журналом!

P. S.: Обличчя «Гарту нації» українське, на обкладинці жодного іноземного слова.

На відміну від глянцево-гламурних франківських журналів, які чомусь мають назви латиною «Versal» та «Like». Для чого – не втну? Хоч добре, що і такі є на нашому ринку, а не лише всілякі «Лізи», «Добриє савєти», «Атдахні» тощо.

Василь БАБІЙ

АНОНС

ВЕЛИКДЕНЬ УКРАЇНСЬКОГО МОЙСЕЯ

23 квітня у Бурштинському енергетичному коледжі ІФНТУНГ пройде екуменічна святочна академія з нагоди 150-ої річниці народження Митрополита Андрея Шептицького «Великдень українського Мойсея». У програмі: молебень на прославу слуги Божого А. Шептицького (12.00), екуменічна святочна академія «Великдень українського Мойсея» (12.30), обговорення (15.00).

Лейтмотивом академії стане настанова Князя Церкви: «Не потоком шумних і галасливих фраз, а тихою невтомною працею любіть Україну!»

ЧАС ШЕВЧЕНКА

МОВА — ДЕРЖАВИ ОСНОВА

Зважаючи на актуальність питання щодо розвитку української мови подаємо роздуми просвітянина Іллі Загрvirtuальського.

Роздумуючи про мову, заглянімо в історію. Як відомо, на землях нинішньої України панувала Київська Русь, найбільшого розквіту котра досягла в 978–1015 роках за часів правління Володимира Великого. І вже задовго до того люди послуговувались, як ми тепер називаємо, праслов'янською мовою або інакше – праукраїнською, набагато (на тисячі років) давнішою від московської...

А московська (майбутня російська) в той час тільки зароджувалась, бо створювалась в X–XIII століттях князями та їхніми дружинниками і священнослужителями (вихідцями з Київської Русі) на землях угро-фінських племен від Прибалтики до Уральських гір (мурома, корела, меря, чудь, єм, сум, мордва, мокша, весь та ін.), яких вони, по суті, колонізували і де служба в церквах правилась церковнослов'янською мовою, яку на потребу створили в IX столітті на основі староболгарської просвітителі Кирило і Методій для проповідування християнства. Природно, що ця мова сприймалась племенами як священна й авторитетна, тому і стала основою мови народу, котрий почав там утворюватися. Отож ці племена не лише християнізувались, а й, якщо можна так сказати, ослов'янювались. Цей факт стверджували і стверджують українські мовознавці й історики, починаючи від М. Грушевського, відкидаючи існування на теренах Київської Русі якогось міфічного «древнерусского язика» і «древнерусской народности», що нічим не підтверджено (ні артефактами, ні лінґвістичними дослідженнями), окрім вигадок російських шовіністів. Та, оскільки прийняття християнства на наших землях (988 рік) відбулося, як мінімум, на 200 років раніше, то за цей час староболгарська (церковнослов'янська) мова збагатилась українською лексикою, себто українськими словами.

Тож напрошується висновок, що московська (майбутня російська) мова, як доводять численні історичні джерела, штучна й утворилась внаслідок змішання церковнослов'янської, давньоукраїнської, татаро-монгольської (вплив понад 200-літньої золотоординської навали) та місцевих мов, рідних фінно-угорським племенам, які на той час проживали на землях теперішньої Росії. Написане підтверджується виданням у 1976 р. в Росії словника запозичень із тюркських мов, який містить аж 2000 слів, серед яких: «деньги», «казна», «диван», «кирпич», «жесть», «тюрьма», «серьга».

Як слушно пише Валентин Кожевніков, саме тому в російській мові так багато українських слів (до 50 відсотків), чимало з яких перекручені й набули іншого змісту. До прикладу, ми всі знаємо, що за нашою НЕДІЛЕЮ (від «не діло», тобто відпочинок) наступає ПОНЕДІЛОК. По-російськи ж за ВОСКРЕСЕНИЕМ мав би йти ПОВОСКРЕСНИК, а для роботи у нас є ТИЖДЕНЬ, а не НЕДЕЛЯ. Невже цілий тиждень «не діло», тобто без роботи? Ще на підтвердження написаного вище: якщо у нас ПЕРЕГНІЙ логічно утворюється з ГНОЮ, то в них з... НАВОЗА. А наш ДИВОСИЛ (тому, що має дивовижну лікувальну силу) перетворився в російській на ДЕВЯСИЛ. Або квіти НАГІДКИ, так названі українцями тому, що стають в нагоді при багатьох хворобах в російській називаються... НОГОТКИ.

Наведені приклади свідчать, що московити (назвемо так конгломерат племен – майбутніх росіян), запозичуючи чужі слова, не розуміли їхнього глибинного змісту і таких покручів у наших сусідів є ще чимало...

Але, на превеликий жаль, церковнослов'янська мова, яка розповсюджувалась через Київ, з часом стала літературною мовою і для самої Київської Русі, відтіснивши народну мову. Діти князів, бояр, дружинників, купецтва, священиків навчались в школах не мови смердів (народної). Для феодального суспільства було звичним явищем коли верхи говорили однією мовою, а низи – іншою. Так феодальна знать в Англії розмовляла французькою, у Франції – латиною, у Литві – німецькою, пізніше у Росії – французькою.

Тут варто додати про існування (з великою вірогідністю) змішаного характеру розмовної мови Києва, про так зване старокиївське койне. Але серед вчених, на жаль, і досі нема одностайної думки щодо мовної ситуації в Київській Русі в різні періоди її розвитку.

А ще російський цар Петро I, користуючись необмеженою владою, ухвалив безпрецедентне рішення і 22 жовтня 1721 року видав указ, в якому постановив своїм послам за кордоном «впредь именовать» Московію «Русью, Россией», ніби вони були нащадками Київської Русі, а не (на той час) Козацької держави, котра потрапила у васальну залежність від Московії. Хоч, згідно з історичною правдою, і це авторитетно підтвердив фінський учений І. Аспелін в «Атласі фіно-угорських старожитностей», тодішні (і сьогоднішні теж) росіяни – це на 90, а то й на 95 відсотків – suomi (фіни).

Після викладеного можна тільки подивуватись безмежному нахабству й затятості російських імперських сил, з якими вони впродовж віків спотворювали (і, на жаль, і нині роблять свою чорну справу) історичну правду, вивищуючи себе на роль (о диво!) «старшого брата», називаючи нашу чудову предковічну мову, яку вчені небезпідставно вважають праматір'ю більшості слов'янських мов, «наречием»!

Бо ж і нині російські шовіністи і їхня п'ята колона в Україні вдаються до прихованого лукавства: з одного боку, нав'язують нам думку, що двомовність є великим здобутком українського народу, а з іншого, – про вторинність нашої мови, її зіпсованість впливом польської мови й інші дурниці.

P. S. Погоджуюсь, шановний читачу, що викладене має дещо схематичний характер, але повірте, після опрацювання автором численної літератури й Інтернет-сайтів з цієї проблематики, написане найбільш наближене до історичної правди.

Ілля ЗАГРАНОВСЬКИЙ, *просвітянин*

ЩО НА СЕРЦЕ ЛЯГЛО...

* * *

Прийдіть, апостоли добра,
І сядьте у державні крісла.
Ганьба нова й ганьба стара
На нашій долі перевисла.

Усе не ті, усе чужі
Щосили пнуться у пророки,
Такі слизькі, як ті вужі,
Такі брехливі, як сороки.

Що їм держава та народ,
Не зрозуміли ласку Божу.
Ніяк набить не можуть рот,
Ніяк накрастися не можуть.

Гендлюють, дурять, продають,
Торгують весело й охоче,
За усмішку сховавши лють,
За папірець сховавши очі.

Не те чекалося – не те!
Перевернулось перше й друге,
Усе достойне і святе
Узяв нечистий у прислуги.

Коли закінчиться це все?
Коли зітхнемо ми спокійно?
Прийдіть, апостоли добра, –
Пришли їх, Боже, на Вкраїну!

Вадим КРИЩЕНКО

ЧОРНА РАДА

Ти правду бачиш – чом мовчиш?!
Чи, може, ждеш свого пророка?
А зараз продаєш гашиш,
Щоб він туманом ліг на око.

На звалищах сміття – бездомні
Шукають хліба, мов ті пси...
Хтось каже: «Роки переломні.
У Бога ласки попроси...»

Криваві сльози смутком чорним
Квітучу землю облягли,
А кат радіє: «Непоборну»
Знов до Союзу потягли».

Знов зашморги та каземати,
Убивць червоних чорна рать,
Бо Україна – наша Мати,
А «русскіє» то «старший брат»?..

Знов двоголовий хижим оком
Батурин бачить, Соловки,
Віта облесно з Новим роком,
А крові вип'є... залюбки!

Невже народ забув уроки,
Віддасть у жертву отчий храм?
Ставай на чати твердим кроком,
Щоб зберегти Вкраїну нам!

Орест ІВАСИК

Вірш, написаний до 348-ої річниці (8 січня 1654 р.) Переяславської ради, возз'єднання України з Росією – актуальний і тепер.

КНИЖНИК

НАШ СУВОРИЙ І УСМІХНЕНИЙ БАТЬКО ТАРАС

Як ми вже писали, ювілейний Шевченків рік завершився виданням і презентацією в Коломиї книжки «Наш усміхнений батько Тарас (Тарас Шевченко в гуморі, сатирі, пародії, карикатурі, шаржі)», яке зладив відомий коломийський письменник-гуморист Микола Савчук. Матеріали для книжки упорядник збирав упродовж п'яти років в архівах і наукових бібліотеках, а деякі надбання мав у приватній колекції.

Книжка-альбом побачила світ у коломийському видавництві «Вік». До неї увійшло понад 150 чорно-білих і кольорових ілюстрацій. Книжка має 232 сторінки. Автор обкладинки – Ігор Бежук.

Отож на прохання читачів розповімо про видання ширше. Книжка охоплює різноманітні гумористичні й сатиричні твори на тему Шевченкіани, відкриває галерею шаржів і карикатур на Кобзаря і його творчість, подає низку пародій, а також найновіші цікавинки. В Україні це перше видання такого зразка.

На жаль, ми дуже мало знаємо про світлі й веселі сторінки в житті Шевченка. А виявляється, що були й вони, і про це яскраво свідчать спогади очевидців. Як зазначає упорядник книжки, «з тих спогадів випливає, що Т. Шевченко пробував себе в шаржі й карикатурі, мав талант співака-пародиста й оповідача, блискуче виконував комедійні ролі в аматорському театрі, знав безліч українських народних жартівливих пісень та усмішок. А ще принагідно майстерно розповідав анекдоти».

«Тарас Шевченко любив і знав гумор, бо був сином народу, який теж творив і любив дотепне слово та веселу пісню, – говорить у вступному слові М. Савчук. Тому у своїй творчості геніальний поет використовував іронію, сарказм та пародійні елементи. Він створив сатиричні політичні поеми «Сон», «І мертвим, і живим...», «Кавказ», «Великий льох», сатиричні вірші «Холодний яр», «П. С.», «Царі», «На ниву в жито уночі».

Книжка-альбом «Наш усміхнений батько Тарас» складається із двох частин «Прижиттєве» і «Пожиттєве». У першій частині подано два автошаржі або, як поет їх називав, самосміхи: перший – у кашкеті, другий – у військовому однострої. Відомо, що крім сатиричної поезії та використання в своїй творчості дотепів, іронізмів, пародій, Т. Шевченко пробував себе і в карикатурі, і в шаржі. Серед знайдених творів Т. Шевченка є й вісім шаржованих рисунків членів «товариства мочемордія» (1843–1844), карикатура на міністра освіти С. Уварова (1847) та на раїмських офіцерів (1848–1849)». Їх також подає упорядник у виданні. Крім шаржів, у цьому ж розділі є спогади сучасників Шевченка. Ось один з них, а саме спогад російського письменника Дмитра Григоровича (1822–1900): «...Скільки пам'ятаю, Шевченко завжди був тоді у веселому настрої; я ходив слухати його смішні оповідки і сміявся дитячим, простодушним сміхом».

Друга частина «Пожиттєве» складається із п'яти розділів. У першому розділі «З великої України (1861–1919, 1941–1944)» упорядник подає твори відомих майстрів олівця і пензля, які творили образ Кобзаря в карикатурі й шаржі А. Петрицького, Ф. Красицького, В. Різниченка (Велентія), В. Самійленка, Олени Пчілки (О. Косач), Ю. Покоса.

У розділі «З Галичини (1861–1939, 1941–1944)» надибуємо писані й мальовані твори Шевченкіани І. Франка, М. Бутовича, Я. Пстрака, О. Сорохтея, Едварда Козака (ЕКО), Л. Лепкого, Д. Макогона, О. Тарнавського, Т. Курпіти. Та найбільше представлено у розділі творів Осипа Маковея, зокрема цікавим є його фейлетон «Як Шевченко глядав у Львові роботи».

У третьому розділі «Українсько-радянське (1922–1991)» зустрічаємо гумористичні твори письменників і поетів І. Ковтуна, Остапа Вишні та інших.

Четвертий і найбільший розділ «Діаспорне (1920–2009)» починається з вірша-присвяти Олега Стюарта «Шевченкові». Щодо карикатур, то цей розділ рясніє малюнками відомого в діаспорі карикатуриста Едварда Козака (ЕКО). Карикатури відзначаються сміливістю і відвертістю, котрі критикують життя в радянській Україні, а також українців у діаспорі.

Багато уваги у розділі присвячено розробленню проекту пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні. Також дізнаємося, що українські діаспорні гумористичні журнали, зокрема «Лис Микита», подавали на своїх обкладинках карикатури на тему Шевченкіани.

Останній розділ «Доба Незалежності (від 1991 року)» рясніє поетичним гумором Павла Глазового, А. Гарматюка, В. Луценка, С. Стриженюка, В. Кравчука, П. Ребра, Б. Ревчуна, а також прозою Є. Дудара та Д. Захарука. Вміщено карикатури відомих карикатуристів А. Василенка, П. Васька та І. Бежука.

Видання «Наш усміхнений батько Тарас» як перше видання такого зразка заслуговує похвали. Авторові видання як доброму знавцеві української сміхової культури вдалося поєднати унікальні зразки смішної писаної й мальованої Шевченкіани від 1840-их до 2010-их років. Книжка розрахована на широку читацьку аудиторію і на всіх тих, кому дорога постать геніального сина української нації.

Юрій АТАМАНЮК

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка щиро вітає члена Правління МО, громадсько-культурну діячку

Галину ТЕРЛЕЦЬКУ

з днем народження.

Від душі бажаємо Вам міцного здоров'я, творчого натхнення і многих благословенних літ!

З роси і води!..

Голова ІФ МО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Василь БОЙКО, відповідальний секретар Наталія СИНИЦЯ

АКТИВІСТОВІ «ПРОСВІТИ» – 85

Іван ТЕРЕЩУК – заступник голови осередку «Давній Калуш», член Правління просвітянського об'єднання Калущини, помічник голови названого об'єднання – життєдайний, з міцним здоров'ям, відзначає день народження.

Дитинство його – босоноге, як галицької дітвори 30–50-их років минулого століття. Пастушив. Батьки мали не одну корову, не одного коня. І, доглядаючи їх, треба було бігати по корчах, по лісах, деколи – по стерні. Підлітком помагав ґаздувати. А землю мали в тринадцяти місцях. До школи ходив, учив і польську, і німецьку, і москальську.

По Другій світовій війні разом з батьками допомагав нашим бандерівцям харчами, вбранням, взуттям. І більшовики наприкінці 40-их вивезли родину. Найперше в холоді й голоді промучилися місяць у Львові, тата Теодора енкаведисти катували так, що він на засланні в Сибірі передчасно покинув діток і дружину. Цілий грудень без харчів їхали в старім дірявім вагоні для худоби. Зі слабим здоров'ям – вмирали, їх викидали з потяга. Завезли в Читинську область, де добував гравій, відтак був помічником коваля. Втікав від каторги. Зловили, заарештували. Натерпівся в тюремній камері, в якій колись відбував покарання Максим Залізняк. На волю вийшов по смерті Сталіна.

У рідним селі Смерекове, недалеко Львова, не прописували. Працював бульдозеристом на будовах Добротвірської електростанції, ТЕЦ у Білій Церкві й Калуші, де мешкає з родиною і нині. Має сина і двох доньок, трьох онуків, двох правнуків. Любить ґаздувати на своїм городі.

З ним познайомився 1991 року. І пристав І. Терещук до Калуської «Просвіти». У кінці 80-их рр. вступив до найбільшого осередку ТУМ ім. Т. Шевченка на Калущині. Першим головою обрали Василя Івасюка, відтак – Василя Уштана. Іван належав до найактивніших після голови Ф. Бандури, А. Горбатого, Ю. Непиляк.

Любить читати газети, книжки, а «Галицьку Просвіту» не лише читає, а й роками передплачує і дарує її центральній бібліотеці, відвідує патріотичні місця, бере участь у просвітянських заходах, депутатам рідного села запропонував назвати одну з вулиць іменем бандерівців-земляків – чотирьох братів Процайлів. Охоче виконує просвітянські доручення.

Гадаю, що таємницею здорового довголіття пана Терещука є справжня любов до «Просвіти», до України, до праці на землі, кохання, віра в Бога.

Віншую з ювілеєм, бажаю щасливого життя і своїм прикладом виховувати справжніх українців, найперше – молодь!

Ігор КОТИК, *просвітянин Калущини*

НА ФОТО: В'язні Озерлагу – табору суворого режиму. Стоїть крайній ліворуч – Іван ТЕРЕЩУК.
Іркутська область, 24 січня 1954 р.

СЛОВО

В ЇЇ ВІРШАХ – ІСТОРІЯ НАРОДУ

У ВПУ 14 Коломиї провели годину поезії, присвячену видатній українській поетесі – Ліні Василівні Костенко.

Захід готували завідувачка бібліотеки О. П. Бежук та викладач української мови і літератури Н. Д. Галайчук. В залі були присутні викладачі та учні.

Саме такими словами бібліотекар розпочала знайомство з цією надзвичайною талановитою жінкою: «Подаруй мені, доле, у вікнах березу, хай спочине душа в оберегах беріз. Я прийшла у цей світ, щоб пройти обережно, не завдати нікому ні смутку, ні сліз»...

Учні охоче декламували вірші поетеси, адже її слово, кожний рядок кличе до свободи, до перемоги, вчить, як любити природу, рідну землю, дім – Україну.

Поетесу хвилює історичне минуле та сьогодення українського народу. Це дивосвіт любові, що дарує ніжність, вірність людської душі.

Із захопленням з великою насолодою присутні слухали уривки з поеми «Маруся Чурай». Під орудою Є. Боднаренка учні заспівали пісню: «Засвіт встали козаченьки».

Все більше знавців поезії, після ознайомлення з її творчістю, схиляються до думки, що вона належить до обраного кола найкращих поетів сучасності.

Читаючи Ліну Костенко, розумієш: так ніхто ще не казав проникливо, людяно, щиро.

Читаймо її вірші у свята і в будні. Якщо взяти до рук її збірки, не помітимо, як промайнув час за читанням.

На завершення учасники заспівали патріотичну пісню «Слава Україні», а також один із учасників зачитав вірш-посвяту Ліні Костенко:

... І хай летять роки й години,
Нехай жовтіє папірець,
Лиш серце творчої людини
Іскриться понад всіх сердець...

О. БЕЖУК, *завідувачка бібліотеки*

НА СТОРОЖІ

НАМ СВОЄ РОБИТЬ!

Українська мова мала й має низку мовних рис, які змушували наших молодших «старших» братів вдаватися до забороненого у цивілізованому світі мовного геноциду – лінґвоциду, який ішов у парі зі сталінським періодом історії СССР. Лінґвоцид української мови та інших «республіканських» мов був насправді державною політикою країни перемігшого соціалізму.

Державою згуртовані й оплачені вбивці української мови першим кроком лінґвоциду обирали ті риси української мови, яких не було у мові московській (російській).

До таких рис належало існування в нашій мові наказової форми третьої особи множини: **любІм!, творІм!, стережІм!, дбАймо!, співАймо!..** Шляхом видання російсько-російських словників і спотворення правопису й запровадження його в усіх школах та відповідним школенням мовних редакторів усіх друкованих видань, «батькам» лінґвоциду вдалося прищепити українцям неукраїнські мовні моделі, зокрема моделі наказового способу.

Так російсько-російський словник Академії Наук УССР у гнізді слова **останавливаться** наводить такий переклад: **останОвимся на этих фактах – спинимося (зупинимося) на цих фактах.**

У цьому перекладі знехтувано українські форми наказового способу **спинІмось!, зупинІмось!,** та вжито російську модель наказового способу **спИнимось!, зупИнимось!..**

Така лінґвоцидна практика причинилась до того, що в українській офіційній мові ліквідовано українські риси й накинено чужі.

Але українська мовна стихія і далі псує нерви практикам лінґвоциду вже в непідлеглій Москві Україні.

Так українські фрази **любім Україну!, творім новий світ!, бережім традиції!,** нема як перекласти правильно московською мовою.

Замість **любім Україну!,** наші москвичі скажуть **любите Украину!,** тобто замість заклику, де закликач не виключає себе з числа тих, хто має любити Україну, москвичі закликатимуть любити Україну усіх крім самих себе.

У цих двох закликах відбито психологію мовців двох народів: одні ближче до демократичного побратимства, другі – ближчі до наказового фельдфебельства.

Так мовні уподобання на ділі відбивають душевні – психологічні риси мовців. Одні – не прагнуть командувати, другим – треба мати підлеглих, яких при нагоді можна й послати на кілька літер абетки.

Мені можуть заперечити, що наш таки поет Сосюра написав вірш «Любіть Україну!». Так – написав. Очевидно, що ступінь русифікації київських письменників був аж такий високий, що навіть Сосюра випустив з голови нашу мовну модель і не написав «Любім Україну!».

Володимир навіть у сім'ї був російськомовний. Син Сосюри – полковник Володимир Володимирович Сосюра – російськомовний поет, який служив (служить?) ув армії-загарбниці наших земель.

Попри це все –
нам своє робить:
Любім Україну
і бережім її мову!

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ПАВЛА ДОБРЯНСЬКОГО

У пам'яті весняний перелив,
Як ще Добрянський жартував зі світом.
Хтось жартома приніс розлуки квіти
І нас з Павлом навіки розлучив.
Немов у горах луснула смерека,
Мов небо розкололося навпіл,
Вітри понесли на крилі далеко
Павлову усмішку і біль...
Він був найкращий гуморист в аптеці
Й аптекар був найкращий з жартунів,
Він світ осонценний підняв на дужі плечі,
А світ його чомусь не пожалів.
Раділи скептики, що вже не заіскриться
Павлове слово, гостре, як жало,
Та його очі – вічності світлини
Сміються, що б там не було.

Іван ВІЙТЕНКО

ЗЕМЛЯКИ

ФРАНКІАНА ЄВГЕНА ПАРАНЮКА

(«Спомини», Василь Франко)

Євген Паранюк – українець із Нью-Йорка, родом з Хмелівки, що на Богородчанщині.

Свого часу він написав і видав книжку «Останні роки життя Івана Франка».

Євген Паранюк був близько знайомий із небожем Івана Франка Василем. В останнього були записані спогади життя, в яких домінуюче місце посідала тема великого поета. Отож книжка «Спомини» – ще один внесок у Франкіану.

Є тут і стос спогадів про воєнні злигодні Василя Франка у 1914–1918 рр.

Євген Паранюк і Василь Франко майже одночасно приїхали до Нью-Йорка. Перший у 1949 р., а другий – у 1951-му. В. Франко помер 1980 року. Частина спогадів друкувалися у 1933 р. у католицькому тижневику у Львові. Все інше виходить друком лише сьогодні.

Книжку я отримав на третій день після смерті Є. Паранюка (помер 22 березня цього року на 92-му році життя). Це одна з багатьох книжок, які виходять його коштом. Пам'ять по собі залишив добру, і вона житиме довго.

Перша презентація «Споминів» відбулася у Хмелівській школі, до якої ходив Євген Паранюк.

Василь БАБІЙ, *просвітянин*

ЦІКАВО

ГЕНИ І СОН

Вчені виявили, що люди, які мають ген ABCC9 сплять на півгодини більше ніж люди, які не мають цього гена. Володарем гена ABCC9 є кожен п'ятий європеєць, за даними BBC.

Автори дослідження подбали також і про географію. Вони вивчили особливості сну жителів Оркнейських островів, розташованих біля північно-східного узбережжя Шотландії, а також хорватів, голландців, італійців, естонців і німців. У людей запитували про цикл сну тоді, коли їм не треба було вставати на роботу наступного дня. Кожен із добровольців розповів про тривалість свого сну і здав кров для аналізу ДНК. Дослідники з Единбурзького університету й Університету Людвіга Максиміліана в Мюнхені порівняли їхні свідчення з результатами генетичного аналізу й виявили, що носіям різновиду гена, відомого як ABCC9, потрібно було більше восьми годин сну на добу.

Відомо, що згаданий ген бере участь у визначенні енергетичного рівня клітин тіла. Автори роботи вважають, що їхнє дослідження відкриває новий напрям у вивченні сну.

Цікаво, що потреба у сні в різних людей буває різною. Маргарет Тетчер, наприклад, було досить чотири години сну на добу, а Альберт Ейнштейн спав по 11 годин.

За матеріалами Інтернету

МАЙЖЕ З НАТУРИ

УРОК ПІД КОВПАКОМ

(чорний гумор)

Радянські часи. У класі над дошкою висить портрет Сталіна. На задній парті в класі сидить перевіряючий – інструктор райкому компартії. Він прискіпливо оглянув школу, всі закутки і клас. Не промовив при цьому жодного слова. Це дало підставу вважати його представником іншого відомства, абревіатуру якого (енкаведе) вимовляють пошепки і озираючись. Вчителька говорить:

– Діти, хто з вас написав вірші про нашого найулюбленішого в цілому світі вождя Йосифа Віссаріоновича Сталіна?

Здіймаються руки. Оксана Володимирівна радіє і говорить:

– Першому надаємо слово старанному учневі Володі, згідні, діти? Учень піднімається і дзвінко декламує:

Висить Сталін на стіні,
Посміхається мені.
І так радісно душі,
Що співаю я пісні!

– Молодець, Володю, – хвалить вчителька, – гадаю, віршик припаде до серця нашого найдорожчого вчителя товариша Сталіна, правда, діти?

– Припаде, припаде! – відгукуються школярі. Вище всіх тягне руку Петрусик. Він неспокійно сіпається на лавці.

– Читай, Петрусику, свого віршика, – помічає його вчителька. Хлопчик підскакує і каже:

Тато Сталін на стіні
Посміхається мені...

Хтось з учнів голосно перебиває його.

– А чого твоя мама подала на аліменти сусіда Йосипа Кругляка? У класі шум і сміх. Вчителька втихомирює школярів і продовжує урок. Встає співуча Надійка.

Рідний Сталін уві сні
Посміхається мені...

Її голос раптом уривається і після короткої паузи переходить на спів:

Я Сталіна так любую,
Де й'го бачу, там цілую.

– Гадаю, дітки, ця співаночка сподобається нашому великому і мудрому вождю товаришу Сталіну, а ви як гадаєте? – запитує вчителька.

– Сподобається, сподобається! – кричать діти. А Надійка переконливо додає:

– Моя мама казала, що як була дівчиною, то співала цю пісеньку і Миколі, і Степанові, і Йванкові, і всім їм подобалася. І товаришу Сталіну також сподобається...

Вчителька похвалила Надійку і підняла Ярему. Учень не сподівався і розгубився. Раптом йому пригадалися слова, які чув десь на вигоні, коли пас худібку:

Ні корови, ні свині,
Тільки Сталін на стіні.
Батьку Сталін, дай нам мила,
Наші воші мають крила!

Оксана Володимирівна хапається за голову. Непроникне обличчя інструктора райкому партії схиляється, він береться за ручку і швидко записує. Вчителька в розпачі припиняє опитування.

– Тепер, мої дорогі школярики, – говорить вона, – прочитаймо всі разом лозунґ над портретом вождя всіх часів і народів товариша Сталіна. На червоному полотні великими буквами написано:

ДЯКУЄМО ТОВАРИШУ СТАЛІНУ ЗА ЩАСЛИВЕ ДИТИНСТВО!

Тричі хором читають вголос учні.

– Яка країна наймогутніша і найбагатша у світі?

– Радянський Союз! – відповідає клас.

– Де весело і радісно живуть діти?

– В Радянському Союзі!

– Добре, дітки, молодці, – з полегшенням говорить Оксана Володимирівна і запитує:

– А чого це Петрик засмучений і плаче?

– Я хочу в Радянський Союз, – відповідає учень.

– На сьогодні все, урок закінчено, – несподівано вирішує вчителька.

– До побачення, дітки, – і, зиркаючи на мармурове обличчя перевіряючого, стишено додає: Якщо побачимося...

Станіслав ГРИНДА